

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулая!

БУРЯДАД ҮНЭН

1996

ИЮЛИН

31

Зунай һүүл хүрлэпн
хонин һарын 16
СРЕДА
гарагай 4
№143 (19483)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

1921 оной
декабрийн 21-һээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

Үбһэ хуряалга - халуун хаһа ЖЭГДЭРЭН ОРОБО

Хурин аймагай хамтын-хубаарилгын
предприятиин механизаторнууд
үбһэндөө оронхой. Тус ажахы
гектар сабшалантай юм. Нэгэ хэды
оньхожоруулагдал 11 звено
жэгдэрэн орохонь. Эндэ звеное
Намсарай Долгоров, Фанит
Мурташов, Аюр Самбаев гэгшэд
хүдэлмэри ябуулана.

Байгша ондо хура бороо ороогүй
Гектар бүхэһөө 10 центнер үбһэн
харалагдана. 2800 тонно сенаж
Хүндэ хүшэрын юуб гэхэдэ,
техникэдэ запас хэргэсэлнүүд
гээд предприятиин директор
Дондокович Цыренжапов хөөрөө

Жаргалан гэжэ ехэ мүргэлтэй
хормойдо, үзэсхэлэн гоё газарта
бууриг оршодог юм. Эндэ
картомо, үндэр сэбэр бэетэй, олон
наһаар залуу хүн отделение
арилдаг. Хэн бэ гэбэл, Бурядай
академи институтдай механизациин
амжалтаттайгаар дүүргэһэн
Дылык Гармаевич Самбуев тоонго
гурбадахи жэлээ хүдэлжэ ябана.
отделени 1200 гектар
тай. Мүнөө Шүбгэгэжэ газарта
гектар сабшаланда Намсарай
Долгоровой хүтэлбэрлэдэг
уруулагдал звено ороод байна.
УУД ДЭЭРЭ: отделение
арилгшэ Ц-Д. Самбуев; звеное
Н.Р. Долгоров.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ТҮНЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

Пассажируудые зөөдэг автотранспортна 2-
предприятиин хүтэлбэрлэгшэд болон
верно-техническэ хүдэлмэрлэгшэд хаяхан
лон үйлэдбэриингоо суглаан дээрэ
дээрэй хүндэ байдалые зүбөөр ойлгожо,
одоо салин хүлһэнэй саг соогоо түлэгдэдэггүй
хэһэн, хүнүүдэй захиргаанай амаралтада
табигдаһан, мүн студентнүүдэй зунайнгаа
тагараһан ушарһаань Захаамин, Хяагта,
гүр гэһэн зарим холын хотонуудай
үдэй түлбэриин сэнгыг доошолуула гэһэн
амаар шийдхэбэри олоной дуугаар абahan
юм. хаяшаг болотор нэгэ километр зайда
най түлөө билэдэй сэн 240 түхэриг байһан
харин мүнөө 150 түхэригтэ болобо.

А. ДОНДКОВ.

ГАЗАР ХҮДЭЛӨӨ

Нютагай сагаар 9 час 47 минутада Байгал далай
шадарай нютагуудта газарай хүдэлхэнь мэдэгдэбэ.
Июлиин 29-нэй үглөөгүүр Хилмэн хушуунһаа
хойшоо 15 километрэй зайда далайн оёрто 5,7
балл хүсэтэйгөөр газар хүдэлжэ, оршон тойронхи
тосхонуудай гэр байрануудые һэжэрээд абаба.
Газарай хүдэлхэдэ, Баргажанай-Адаг, Баргажан
тосхонуудай хүн зон байгааһин үзэгдэлэй
болоһые ойлгожо, гэр байраһаа гараба. Харин
газарай амисхалай энэ долгин Хилмэн хушуунһаа
хоёр зуугаад километрэй зайда оршодог
Хурамхаанай аймагай хүн зондо баһал мэдэрэгдээ.
Тосхон нууринуудта гэр байра һандараагүй,
хүнүүдтэ аюул тохёолдоогүй гэжэ республикын
Граждан оборонһын болон онсо байдалай талаар
штабай хүдэлмэрлэгшэд мэдээсэһэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

БАЙГАЛАА БАТААР ХАМГААЛХА

"Байгал нуур хамгаалха
тухай" хуулийн проектыг зохёон
табиха асуудал байра дээрэн
хаража үзэхын, мүн Буряад
Республикын байгаали
хамгаалагшадай зүгһөө энэ талаар
ямар хүсэлэл оролдолгын
гаргагдажа байһан тухай мэдэжэ
абахын тула Гүрэнэй Дүүмын
депутатууд И.М. Братищев, О.О.
Миронов гэгшэд
республикадамнай айлшалһан
байна.

Буряад Республикын
Правительствын Түрүүлгшын
орлогшо А.П. Табалаев түрүүтэй
байгаали хамгаалгада хабаатай
эмхинүүд болон албан
зургаануудай түлөөлэгшэд
Гүрэнэй Дүүмын Экологиин
талаар комитедэй депутатуудтай
уулзаба.

- Тус Хуулийн проект бэлдэлгэ
зургаан жэлэй туршада
үргэлжэлһөөр, - гээд И.М.
Братищев тэмдэглэбэ.

- Энэ талаар Гүрэнэй Дүүмэдэ
тусхай комисси эмхидхэгдээ. Тус
Хуулийн ашаар ямар зорилгонууд
бэлдүүлэгдээ хаб гэбэл,
бүхэдэлхэйн удха шанартай,
хоморой шухаг оршон
байгаалитай нуураа тэрэ
зандань үлөөхэдэ туһа болохо.
Хоёрдохөөр, Байгал нуур
хамгаалгада хэрэгтэй мүнгэ зөөри
олоходо шухала арга нүхэсэл
болохо. Тодорхойгээр хэлбэл,
энэ хэрэгтэ мүнгэ һомололгыг
амяараа мур болгон федеральна
бюджеттэ оруулхыг туйлаха
хэрэгтэй.

О.О. Мироновой һанамжа
нимэ байба:

- Энэ Хуули ой модоной,
газарай, уһанай кодекснуудтай
сэхэ холбоотой. Тиимэһээ
хоорондоо ямаршье
зүришэлдөөгүй, зохилдоотой
байха ёһотой. Байгал шадар
аяншалгын арга нөөсөнүүд
аргагүй ехэ. Аяншалга тухай
Хуулийн баталагдан абтананиинь
ехэл һайн.

Байгал нуур республикын гү,
али федеральна зөөри гү? Энэ
асуудалда хуули зохёон
табигшад нэгэл янзаар -
федеральна зөөри гэһэн харюу
үгэнэ. Федеральна бюджетдээ
мүнгэ һомолходо аятай байха.
Байгалай жаса байгуулаха тухай
асуудал тон шухала.

Эдэ депутатуудай
мэдүүлһэнэй ёһоор, Хуулийн
проектдэ 800 гаран нэмэлтэ,
хороолто, хубилалта
оруулагдаһан байна. Тиин
проектын бүрин түгэс түхэлдөө
хүргэгдэхэнь, октябрь һарада
Хуули баталагдан абтахаар
хараалагдана.

Буряад Республикын
Экологиин талаар гүрэнэй
комитедэй түрүүлгшэ В.Е.
Гулгонов һанамжяа хэлэхэдэ,
Хуулийн хэдэн проектын бии
байһаниинь хүдэлмэри
тулгардуулна гэбэ. Нэгэл гол
документ зүбшэн хэлсэбэл,
ашагтай һэн. Байгал нуурыг
федеральна болон
республиканска хамтын зөөри
гээд мэдэрхэдэ, республикын
Конституцитай зүришэлдэхэ
байна. Байгалай комиссиин гол
удхань ямар бэ? Гуримшуулгын,
зүбшэлэлгын гү, али
правительствени хэмжээнэй
байха гү?

Байгал нуур хадаа хамтын
зөөри гээд шийдхэһэ наа, Эгээл
аятай гэжэ республикын ойн
ажахын министр А.Д.
Голоушкин тэмдэглээ.

Юрэнхыдөө энэ ехэ удха
шанартай Хуулийн проекттэ
министерствэнүүд, албан
зургаануудай түлөөлэгшэд
дахинаа анхаралаа хандуулжа,
өөһэдынгөө хараа
бодомжонуудые согсолоод,
республикын Правительствата,
Арадай Хуралда хаража үзэхөөр
хойшолуулашагүй түргэнөөр
бэлдэхэ, тиин Гүрэнэй Дүүмын
үзэмжэдэ эльгээхэ хэрэгтэй гэжэ
А.П. Табалаев түгэсхэлдэнь
тобшолоо.

Г. ДАШЕЕВА.

ТИНЛЭЙ БАГША МОРИЛХОНЬ

Мүнөөдөр, июлиин 31-дэ, манай
республикада Гэгээн хотогто
Далай-ламын Россида байдаг
шажанай түлөөлэгшэ геше
Джампа Тинлэй морилхонь.
Августын 1-5-най үдэрнүүдтэ тэрэ
Улаан-Удын мэриин (хотын
захиргаанай) байһанай Ехэ
танхим соо лекцинүүдээ
үргэлжэлүүлхэ. Эдэл үдэрнүүдтэ
Түбэдэй мэргэн багша Ногоон
Дара эхын джиган (адис)
хүртөөлгын ёһолол дүүргэхэ.
Лекцинүүдэй түгэсэһэн хойно
Байгалай эрьедэ Тинлэй багшын

хүтэлбэри доро шабинар,
һүзэгшэд гурбан үдэрэй даяан
бүтээл бэлүүлхэ. Хүдөө
нютагуудаар, дасангуудаар
ябажа Далай-ламын түлөөлэгшэ
ламанар, һүзэгшэдтэй уулзажа,
ном табиха, республикын
телевидени, радиогоор үгэ
хэлэхэ.
Багшын Буряад орондо байха
программада хабаатай бүхы
асуудалнуудаар "Арьяа Баала"
нэгэдэлдэ (Ербановай гудамжа,
6, телефон 2-61-35) хандагты.
Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТОГТООЛ

Буряад Республикын Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын жасын устав тухай

Буряад Республикын Арадай Хурал иигэжэ тогтооно:

1. Буряад Республикын Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын жасын устав баталха (хабсаргадана).

2. Буряад Республикын Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын жасын соведые иимэ бүридэлтэйгөөр бии болгохо;

Жильцов Анатолий Николаевич - Буряад Республикын Провительствын Түрүүлэгшын орлогшо-

түрүүлэгшэ.

Астапенко Николай Алексеевич - Буряад Республикын Зөөри эрхилэлгын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Нечаев Алексей Григорьевич - Буряад Республикын Арадай Хуралай Промышленностьда, аграрна сектортэ, экономика политика, байгаалинц нөөсөнүүдые хэрэглэлгын, экологиин ба худалдаа наймаанай талаар комитедэй түрүүлэгшэ.

Лазарев Август Андреевич

- Буряад Республикын хүдөө ажыхын ба эдөө хоолой министрэй орлогшо.

Ларионов Владимир Григорьевич - Буряад Республикын Промышленностиин министрэй орлогшо.

Саганов Владимир Бизьяевич - Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай, финансын ба банкнуудай талаар комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Доржиев Баир Доржиевич - Буряад Республикын Арадай

Хуралай депутат.

Иванов Сергей Викторович - Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат, Мухар-Шэбэрэй аймагай өөһэдын хүтэлбэрийн захиргаанай гулваа.

Кардаш Александр Иванович - Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат.

Марактаев Юрий Лопсонович - Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат.

Яковлев Валерий Иванович - Буряад

Республикын Промышленнигуудай олзын хэрэг эрхилэгшэ холбооной генерал директорэй нэгэн орлогшо.

Буряад Республикын олзын хэрэг эрхилэгшэ дэмжэлгын гүйсэдхэхэ Директор (тушаалаараа).

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ

М.И. СЕМЕНОВ
Улаан-Үдэ хото,
1996 оной июнин 20

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН БАГА ОЛЗЫН ХЭРЭГ ЭРХИЛЭГШЭДЫЕ ДЭМЖЭЛГЫН ЖАСЫН УСТАВ

СТАТЬЯ 1. ЮРЭНХЫ ДҮРИМУУД

1.1. Буряад Республикын Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын жаса хадаа Буряад Республикада бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын ба хүгжөөхын тула Буряад Республикын Арадай Хуралай бии болгоһон гүрэнэй эмхи мүн, тэрэ ажалаа үргэлжэе гансал олзо олохо гэшые гол зорилго болгодоггүй.

Жасын ажаябуулгын болзор хизаарлагдадаггүй.

Россин Федерациин Конституциин, Буряад Республикын Конституциин, Россин Федерациин ба Буряад Республикын нормативна эрхэтэ бусад актуудые, мүн энэ уставые өөрынгөө ажал ябуулгада Жаса хүтэлбэри болгон баримталдаг.

1.2. Жасын дүүрэн нэрэнэ: Буряад Республикын Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын жаса.

1.3. Жасын байрладаг газар: 670034, Улаан-Үдэ хото, 1905 оной Революциин үйлсэ, 11 "а" гэр.

1.4. Жаса юридическэ нюур мүн, хуулин ёһоор эдлэхэ амьяарлагдаһан зөөритэй ба абahan уялануудайнгаа түлөө энэ зөөрээрэ харюусадаг, өөрынгөө нэрэнэ зөөрин ба хубиин зөөрин бэшэ эрхэнүүдые абадаг ба бээлүүдэг, сүүдтэ нэхэбэри хэгшэ нюур ба харюусагша байжа шададаг.

Жаса өөрын баланстай байдаг, хуулин ёһоор банкнуудта Россин ба хариин валютаар расчётно ба бусад счёт нээдэг.

Жаса өөрын нэрэмжэтэй тамгатай ба фирменнэ бусад атрибутикатай байдаг.

1.5. Жаса өөрынгөө хүдэлмэриг гүйсэдхэхэ засагай республиканска зургаануудтай, өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудтай, ниитын эмхинүүдтэй, юридическэ нюурнуудай холбоонуудтай (эблэнүүдтэй), зээлээр үгэгшэ, банковска, страхово

эмхинүүдтэй ба юридическэ бусад нюурнуудтай харилсаатайгаар эрхилдэг.

СТАТЬЯ 2. АЖАЯБУУЛГЫН ЗҮЙЛ БА ЗОРИЛГОНУУД

2.1. Жасын гол зорилгонь гэхэдэ, бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые хүгжөөлгэдэ ба энээндэ хэрэгтэй и н ф р а с т р у к т у р ь е бүрилдүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн тусхай программануудые, проектнүүдые болон хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлхын тула финансова нөөсөнүүдые хабаадуулан, мүн ашаг үрэтэйгөөр ашаглан, бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын республиканска политикые финансын талаар хангалга болонд.

Бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгын республиканска программын захилшань жаса болодог.

2.2. Гол зорилгоёо дүүргэхын тула Жаса:

хангалгын элдэб газарнуудһаа ороһон мүнгэн зөөригөө нөөсэлэн суглууддаг;

инвесторнүүдэй мүнгэн зөөригөө хабаадуулха талаар хэмжээ ябуулгануудые бээлүүддэг;

бага олзын хэрэг эрхилэгшын хүгжэлтэдэ, тэрэниие дэмжэлгэдэ сэгнэлтэ үгэдэг, шүүбэри хэдэг, тийхэдээ маркетинговэ болон эрдэмэй бусад шэнжэлгэнүүдые хэрэглэдэг, зохёохы ажалтай коллективүүдые, экспертнэ соведүүдые, комиссинуудые бии болгодог;

бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые ба тэрэниие дэмжэлгын саашанхи хүгжэлгын талаар абтаха хэмжээнүүд тухай дурадхалуудые бэлдэдэг, Буряад Республикын Правительствата, республикын м и н и с т е р с т в э н ү ү д т э , комитедүүдтэ эдэ дурадхалуудые дамжуулдаг;

бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгын республиканска, муниципальна программануудые бүрилдүүлгэдэ

хабаадаг ба бээлүүддэг;

бэлдэгдэһэн проектнүүдые, программануудые хэнһээшье дулдыданги бэшэ шалгалта эмхидхэдэг;

бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэхэ талаар гүрэнэй программаар хараалагдаһан олзын хэрэг эрхилэгшын проектнүүдые хүнгэлэлтэтэй урьһаламжа, процентгүйгөөр, зээли, урьһаламжа үгэжэ мүнгэ зөөри номолдог;

бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгын республиканска программаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ зөөри номолдог;

бага олзын хэрэг эрхилдэг субъектнүүдэй абahan уялануудые хангадаг ба гар даанга бээлүүддэг;

олзын хэрэг эрхилгын тула худалдаа наймаанай эмхинүүдэй ажаябуулгада хабаадаг;

тогтоогдоһон гуримай ёһоор рекламно-хэблэлэй ажал ябуулга эрхилдэг;

бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые хүгжөөхэ ба тэрэниие дэмжэхэ асуудалуудаар мэдээсэлэй бааза ба мэдээ баримтануудай банк бүридхэдэг;

Жасаһаа таһалагдажа үгтэһэн гү, али тэрэнэй туһаламжаар абтан мүнгэ зөөригөө бага олзын хэрэг эрхилэгшын субъектнүүдэй хараалагдаһан зорилгодонь, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын ба бусаахын хойноһоо хиналта бээлүүддэг;

бага олзын хэрэг эрхилэгшын талаар программануудые ба проектнүүдые бүрилдүүлхэдэ, зүбшөөл үгэжэ туһалдаг ба эмхидхэлэй - методическа туһаламжа үзүүддэг;

адли эрхэтэй байлгын, хоёр талаһаа экономика талаар ашаг туһая хараһан ба харюусалгатай байлгын үндэһэ нуури дээрэ Россин Федерациин регионуудай бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэдэг гүрэнэй жасануудтай харилсаатай байдаг;

хэлсээнэй үндэһэн дээрэ бага

олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэлгын муниципальна жасануудай ажаябуулгыг тааралдуулан хүтэлбэрилдэг.

2.3. Жасые бии болгоходоо уставай ёһоор табигдаһан зорилгонуудые дэмжэхын тула жаса олзын хэрэг эрхилгэ эрхэтэй байдаг.

СТАТЬЯ 3. ЖАСЫН ЗӨӨРИ.

3.1. Жасын зөөригөө мүнгөөр гү, али бусадянзаар бүридүүлгын нөөсэ зүйлнүүд гэхэл:

тусхай зорилготойгоор ходо хэгдэдэг, мүн нэгэ удаа үгтэһэн гүрэнэй болон бусад мүнгэ зөөри;

тусхай зорилготойгоор эрхэтэдэй, предприятинуудай, албан зургаануудай эмхинүүдэй хайн дураараа зөөригөө оруулга ба үргэл хэлгэ;

эд зөөри худалдаһаа, хүдэлмэри хэһэнһээ, хангалга үзүүлхэнһээ ороһон олзо оршо;

акцинуудһаа, облигацинуудһаа, бусад үнэтэ саархануудһаа болон нөөсэлгын мүнгэнһөө абтан олзо оршо (дивидендүүд, процентнүүд).

Жасын ажыхы эрхилэгшэдые оруулагдаһан олзо оршо; федеральна, республиканска мэдэлэй зөөригөө үмсэлэгшэдые оруулагдаһан мүнгэ зөөри;

хуулар хоригдоогүй бусад оршонууд.

3.2. Жасын ажаябуулгын ашаар оруулагдаһан зөөри, мүнгэн, мүн хайн дураараа, хуулар хоригдоогүй бусад аргаар оруулагдаһан мүнгэн зөөри саг үргэлжэ эрхилэн хүтэлбэрилжэ байхаар жасын мэдэлдэ байдаг, Уставаар хараалагдаһан зорилгонуудые бээлүүлхын тула энэ зөөригөө жаса хэрэглэдэг.

3.3. Ажаябуулгынгаа зорилгыг бээлүүлхын тула нөөсын страховой болон бусад фондуудые мүнөө хүсэндөө байгаа хуулин ёһоор жаса бүридхэдэг.

3.4. Гүрэнэй абahan уялануудаар Жаса харюусалга даажа абадаггүй. Жасын

зөөригөө болон мүнгэ тангатай дутадаһан ушарта гүрэн Жаса абahan уялануудай субсидиарна (нэмэлт) харюусалгатай байдаг.

СТАТЬЯ 4. ЖАСЫЕ ЭМХИДХЭН БАЙГУУЛАГША

4.1. Жасые эмхидхэн байгуулагша

Буряад Республикын Арадай Хуралай

СТАТЬЯ 5. ЖАСЫЕ ХҮТЭЛБЭРИГЭ:

5.1. Жасын совет:

5.1.1. Жасын ажаябуулгын түрүүлэгшээрнэ толгойлогч Жасын совет хинадаг.

5.1.2. Буряад Республикын Арадай Хурал жасын совет түрүүлэгшэ болон тэрэ дурадхалаар жасын совет гэшүүдэй тооо, персона бүридэлэһэн багалдаг.

Жасын советэй бүридэлгын гүйсэдхэхэ тушаалайнгаа оруулагдадаг.

Жасын советэй гешүүдэй бүридэлһөө түрүүлэгшэ орлогшо хунгагдадаг.

5.1.3. Жасын советэй бүридэлдэ гүрэнэй болон эмхинүүдэй ба нэгэдэлгын түлөөлэгшэд оролсодог.

5.1.4. Хүдэлмэрийн түлөөлэгшэ болон жасын советэй заседани кварталда явас үсөөн бэшээр зарлагатай Советэй түрүүлэгшын үсөөн гү, али гэшүүдэйн 1/3 бэшэнэй эрилтээр ээлжээтэ бэшэ зарлагдажа болодог.

5.1.5. Хэрбээ заседанинуудта гешүүдэй 2/3-һаа үсөөн хабаадалсабалын, шийдхэбэринүүдые эрхэтэй.

Заседани хабаадагшадай олоо дуугаар шийдхэбэриг абтадаг. Советэй гешүүдэй нэгэ дуугай, дуунуудай тэнсүү байбал, хүтэлбэриг дуу шийдхэхы байжа тоологдодог.

5.1.6. Советэй заседанигадур бүхы гешүүдэйг табигдан шийдхэбэриг

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИЙН ДОЛООН ХОНОГ

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын нэгдэхиги орлогшо В.К. Агаловай харгалзалан хүтэлбэрилдэг министрствэнүүд болон туршадаг асуудалууд энэ долоон хоногой туршадаг заседанинууд, зүб. энүүг үнгэргэгдэж, социально-экономическа шухала асуудалууд зүбшэн хэлсэгдэх юм. Экономикайн министрствын хүдэлмэрилгэшиг бага олзын хэрэг эрхилэлгые гүрэнэй зүгнөө дэмжэх хэмжээ ябуулгануудые харалха. Тишхэд эндэ республикын бюджетэй гарлын хубише бага болгохо хэмжээнүүд болон дурадхалууд зохёогдон абтаха. Ой модоной ажахын министрство ойн түймэр сараха, хэргылх хэрэгүүдэ эмхидхэхэр түсэблэнэ. Кабанский районий Корсаково тохониче уһанда абталгаһаа хамгалха саарһа дансануудые хаража үзэхэ талаар эргэм-техникын советэй зүблөө Уһанай Комитет үнгэргэхые харалһа.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.Н. Жильцовоёй харгалзалан угаридагаар Финансын министрство байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ республикын бюджетэй гүйсэдхэлэй дунгүүг тухай материалнуудые, тоололонуудые Правительствын заседани, Арадай Хураалэй сессии дээрэ хаража үзэхын тула бэлдэхэ байна. Республикын Гүрэнэй налогтой инспекции Кабанский райондо Гүрэнэй налогтой инспекции шалгалта үнгэргэхэ юм. Ажалай ба ажалаар хангалтын министрство хүн зоние ажалаар хангалтын жасадастраховой гшүүнэй түлбэринуудые оруула талаар предприяцинууд болон организацинуудай үри ажлаар тоосоондо хүдэлмэрилгшүүдые сэг зуурын шэриин хангана хэрэгые эрхилэ.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.Ч. Пимаевагай харгалзалан хүтэлбэрилдэг Залуушуулай хэрэгүүдэй, аялшлын, физическэ культура болон спортын талаар гүрэнэй комитет республикын элүүжүүлгын лагеринуудта хоёрдоху спартакиада үнгэргэхэ, Азиян үхибүү гэнэн уласхоорондын спортын наадануудые Яхадта үнгэргэлдэг бэлдэхэ юм. Хүн зоние социальна талһаань хамгалтын министрство хото шадарай лагеринуудай харалга-конкурс эмхидхэхэ, республика дотор инвадидуудые элүүжүүлгын программа зохёохо байна. Людия Чимитовнагай угаридагаар Эргэм хураалсалай,

эргэмэй ба эргэм ухаанай эмхи зургаануудай хэрэгүүдэй талаар министрство эргэм хураалсалай хүдэлмэрилгэшэдэй республиканска болон районно августын зүблөөнуүүдэ бэлдэхэ. Соёлой министрство Россин элитэ мэдээжэ уран зохёолшо И. Калашниковай түрлөөр 65 жэлэй ойдо бэлдэхэ, тэрэные үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитетэй заседани үнгэргэхэ байна. Олондо мэдээжэ тараалтын ба полиграфийн хэрэгсэлүүдэй талаар комитет 1996 оной түрүүшын хахад жэлэй дунгүүдээр аймагай газетнуудтай редакторнуудай семинар-зүблөө үнгэргэхэ юм.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.П. Табалаевай харгалзалаар Гэрбайрын-коммунальна ажахын талаар комитет Улаан-Үдын гэр байрын-коммунальна ажахын дулаанай ба элшэ хүсоор хангагаар объектиүүдые үбэлдэ бэлдэхэ тухай асуудалаар республикын Правительствын заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ материалнуудые бэлдэхэ байна. Граждан оборонын хэрэгүүдэй ба онсо байдалтай талаар комитет Россин Онсо байдалтай талаар министрствын комисситай хамта республикын граждан оборонын ямар байдалтай байһые шалгахар түсэблэнэ. Худалдаа наймаанай, ноосонгүү болон регионууд хоорондын харилсаа холбоондой талаар гүрэнэй комитет нийтын эгээ хоолой эмхи зургаануудта сертификат олгохо талаар залан хүтэлбэрилгын советэй заседани дээрэ хаража үзэхэ материал бэлдэхэ юм.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Б.Ц. Семёновой харгалзалан толгойлдог Хүүдо ажахын ба эгээ хоолой министрство 1996-2000 онуудта Буряад Республикын агропрөмисшенна комплексые тогтууртай болгохо ба хүгжөөхэ программа зохёохо байна. Республикын эгээ хоолой корпораци 1996 ондо гүрэнэй эрилтэ хэрэгсэлжүүлгэ хүүдо ажахын продуци зыгээхэ талаар хүүдо ажахын эгээ хоолой зүйлүүдые үйлэбэрлэлидэтэй договор баталхые харалһа.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо И.А. Астапенкын хүтэлбэрилдэг Зоори эрхилхэ талаар гүрэнэй комитет Циликанай геолого-бэдэрэлгын партише үнсэлхэ түсэб зохёохо, энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Буряад Республикын Президентин ба Правительствын хэлбэлэй албан.

Түрэл нютагтаа түрүү зэргэтэй

ЦЫДЕН Цыдыпович Степанов Самахай нютагта 35 жэлэй туршада талһагаряагүй малшанаар ажаллаһан заңдаа. Энэмнай Уланхаанай сомоной заха холын нютаг юм. Баргажан голдой 370 эвенк Дэрээнэй болон Уланхаанай эвенкийскэ сомоной Советүүдэй харьяата нютагуудта гол түлэб ажаһууна.

Цыден Цыдыпович таряшанай ажахые гэр бүлөөрөө эмхидхэд, эбэртэ бодо мал адуулдаг ажалтай. Сэбдэг хүйтэн уларилтай газарта мал адуулахан болон хэрэг бэшэ. Ямаршье сагта Үмхэйн аманһаа жабартай хүйтэн халхин

тулын ямар сээлдэ хонон үнжөөһиние тухайлдаг. Намартаа бугын дуудаанай үедэ хэтэрмэ олоор ан хюдахагүй, эмэ ан дайрахагүй гэхэн заншал наринаар баримтадаг.

Цыден Цыдыпович буряад болон эвенк яһатанай хоорондо эбтэй эгээтэй ажаһуурын тула оролдог, үүсхэлэ гаргажа байдаг. А лександра Цэдэшиевна нүхэртээ

ЭВЕНК ҮБГЭНЭЙ БАЯР

шуурган үлээдэг. Гэбэньше малай байра байдал дулаан, сэбэр, хуурай.

- Эндэ малай дэбисхэр - хохир хэрэглэнэ. Мүнөө майн найндэрэй урдахана үбэлжөөндөө тус ообохой хии-хохир бэлдэхэд, тэрээнээ борооһоо халхалжа хушаа. Манай эндэ малай хохир-хии үбэлһинөө дутуугүй сентэй, хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө хохир хэрэглэхэдэ, мал породоггүй. Норошонон үхэр мал хүйтэндэ халганана, нэпшэрнэ, турана бшуу, - гэжэ Цыден Степанов нэгэтэ бэшэ суглаанууд дээгүүр хэлэгшэ бэлэй.

Цыден Степанов олопитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Урдань залуу ябахандаа, колхозой комсомолой эмхиин секретарь, сомоной Советэй бэшээшээр ажаллаһан намтартай. Баргажан голдой үерлөөшье һаань, Цыден Цыдыпович холбоогоор гаталдаг, бэрхэ заганаһан, мэргэн ангуушан юм. Баргажан голдээгүүр уһанай урасхал уруу, урасхал өөдөшье адлишуу холбоо ябуулдаг.

Баргажан соо хэлбүүрһэн заганаһанай хаана байрлаһые,

9 үхибүү үндылгэнэн, эвенк яһатанай баян айлуудай нэгэниинь мүн. Энэ айлнай 7 буряад худа урагуудтай болонхой, 20 аша зээтэй. Үхибүүдэнь нютагтаа механизатор, ветеринар, малшад юм.

Цыден Степанов һая уулзахадамын, ингэжэ хоорэбэ: - Уланхаанай Дэрээнэй сомоной эвенкүүдэй ажабайдал жэлһээ жэлдэ муудана, олон асуудалууд шийдхэгдээгүй үлэһэн заңдаа. Урдань эвенкүүдэй эрхилдэг байһан агнуури тухай хэлэхэмни. Намарай үедэ бугын дуудаанда хада уулаар, ой тайгаар ан гүрөөһэ агнахаһа гарадаг байгаабди. Харин мүнөө агнуурийн хаһын эхилхэдэ, манай сомондо оройдоо 4-5 лицензи үгтэнэ.

Шадмарынь абаад, шалбагарынь лицензигүй үлэһэнэ. Ехэнхидэе хүбшэ тайгада, холо ажаһуудаг эвенкүүдтэ хүртэдэггүй. Баргажан голдо загана олзоборилхо аргагүйдэнэбди. Ойрын сагта засагаархид эвенкүүдтэ ангуудые агнаха, загана бариха газар ташоулжа үгэхэ ёһотой. Хэдэн жэлнүүдтэ

агнуурийн үедэ буунуудые үгэнэгүй.

Бидэнэр аша, зээнэрээ ангиуудай зүргэнүүдтэ гаргахы, отогүүдые һэргээхэ хэрэгтэ хабаадуулаха байгаабди. Би үхибүүдэ агнуурийн зэр зэмсэгүүдые бүтээлжэ һургааб. Ой тайгада урса, отог бодхоожо наладаг болоо. Алла тосхондо эвенкнүүдэй соёлой болон түүхын түб ажалладаг юм. Нурагшад-эвенкнүүд арһаар гугал, малгай, бээлэй, хобсор оёно. Арһа элдэжэ һурана.

1995 ондо Германнин Гамбург хотодо хойто зүгэй арадуудай выставкэдэ Дэрээнэй эвенк үхибүүдэй гарай бүтээлнүүд хоёрдоху һуури эзэлэ. Энэ хэрэг эвенк багша Е. Я. Романовагай оролдолго үүсхэлһээ дулдыдана. Наяхан Уланхаан тосхондо эвенкнүүдэй соёлой гуламта ажаллажа эхилээ, - гэжэ Цыден Цыдыпович баяртайгаар мэдүүлэ һэн.

Уланхаанай болон Дэрээнэй эвенкийскэ сомоонуудай Советүүдэй эвенкнүүд буряад арадгана хуби заяагаа нийлүүлэн, хүндэ хүшэр сагуудые суг ажаллажа дабаһаар лэ.

ВЛ. БАТОНОВ.

дээрэ абтаһан эрхэтэй, гүрэнэй зургаануудтай, бусад эмхинүүдтэй ба эрхэтэдтэй харилсаануудта тэрэниие түлөөлдэг.

5.3.3. Имагтал гүйсэдхэхэ директорэй эрхэ мэдэлдэ байдаг гэбэл:

З О Р И Л Г О Н У У Д Т А Й Н ь
тааралдуулан Жасын ажаябуулгыё оперативнаар хүтэлбэрилгыё бээлүүдгэ;
Жасын аппаратай бүридэлыё, штатна расписаниеныё баталалга;
Жасын аппарата хүдэлмэрилгэшэдыё ажалда абалгыё ба ажалһаань сүлөөлгыё бээлүүдгэ;
Жасын аппаратадыё барилгын гаргашануудыё оруулан, Жасын гаргашануудыё сметын проектыё бэлдэлгэ;
байгуулагдһан фонднуудыё зонхилогго;
бага олзын хэрэг эрхилэлгын проектнүүдтэ номологдоһон мүнгэ зоориё хараалагдһан ёһоорнь, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэлгын ба бусаалгын хойноһоо хиналта бээлүүдгэ;
конкурсно комиссиин гэшүүдэй кандидатурануудыё Жасын советэй баталхыёнь зууршалан дурадхалга;
Жасын советэй ба конкурсно комиссиин шийдхэбэринуудыё бээлүүлгыё даажэ абалга;
Хэрэгтэй болохо материалнуудыё болон документнуудыё жасын советтэ харалгада бэлдэлгыё ба дамжуулгыё эмхидхэлгэ (программанууд, дурадхалууд, проектнүүд, шийдхэбэринууд гэхэ мэтэ);
Жасын мүнгэ зоори гаргашалага тухай тоосооё ба Жасын бюджетэй проектыё Жасын советтэ дамжуулга;
Имагтал Жасын советэй, конкурсно комиссиин мэдэлдэ үгтэһэнһөө гадна Жасын ажаябуулгын бусад асуудалуудыаар гүйсэдхэхэ директор шийдхэбэри абаха эрхэтэй.

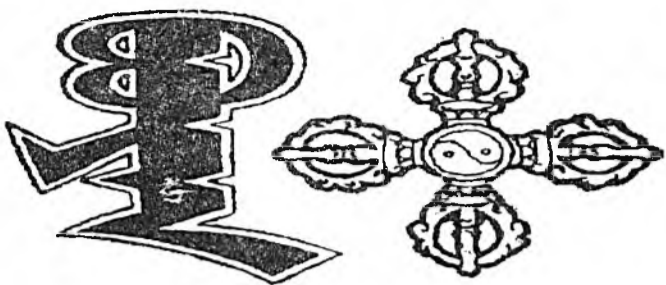
СТАТЬЯ 6. БҮРИДХЭЛГЭ, ТООСОЛГО БА ХИНАЛТА
6.1. Жаса бухгалтерска бүридхэл хэдэг ба тогтоогдоһон гуримаар статистическэ тоосооё дамжуулга үгэдэг.
6.2. Буряад Республикада бага олзын хэрэг дэмжэлгын ба хүгжөөлгын талаар хэмжээнүүдые бээлүүдгэдэ мүнгэ зоори гаргашалагдһан тухай жэлэй тоосооё тоосожо байһан жэлэйнгээ удаадахи жэлэй 1-дэхи кварталһаа хойшо бэшэ болзрто Жаса жэл бүхэндэ Правительствата дамжуулха уялгатай.
6.3. Жэлэй финансова тоосооё шалгалгыё ба гэршэлэн баталалгыё гададын аудит гү, али жасын фондын шийдхэбэрээр томилогдоһон комисси хэжэ болодог.

СТАТЬЯ 7. ЖАСЫЕ ШЭНЭДХЭН БАЙГУУЛГА БА ҮГЫ ХЭЛГЭ
7.1. Россин Федерациин, Буряад Республикын Хуулинуудай тогтооһон гуримаар жасыё шэнэдхэн байгуулга ба үгы хэлгэ бээлүүдгэдэг.
7.2. Жасын үгы хэгдэһэн ушарта тэрэнэй зоори урьһаламжа үгэгшэдэй эрилтэнүүдые хангананай удаа Жасын уставта заагдһан зорилого бээлүүдгэдэ үгтэдэг.

5.1.7. Жасын советэй заседани зарлалга ба тэрэнэй эрхэтэдтэй харилсаануудта тэрэниие түлөөлдэг.
5.1.8. Жасын советэй заседани зарлалга ба тэрэнэй эрхэтэдтэй харилсаануудта тэрэниие түлөөлдэг.
5.1.9. Жасын советэй заседани зарлалга ба тэрэнэй эрхэтэдтэй харилсаануудта тэрэниие түлөөлдэг.

Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.
5.1.8. Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.
5.1.9. Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.

Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.
Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.
Жасын ажаябуулгын хүтэлбэрилгэ жасын советэй баталһан регламентаар тохилогдодог.

Ум Маани Бадмээ Хум

“ҮДЭР БҮРИЙН ДАЯАН БИСАЛГАЛАЙ УНШАЛГА ТУХАЙ ТИНЛЭЙ БАГШЫН ТАЙЛБАРИ

ЛАМ-РИМ

ХҮМҮҮНЭЙ ЭРДЭНИ ШУХАГ ТҮРЭЛ

(Урдахи хэсэг нь июнны 28-най дугаарта)

ТҮРҮҮШЫН ШАТАДА бидэ хүн түрэлэй эрдэни шухаг тухай даяан бисалгаха...

Мүнөө үедэ юунэй түлөө ажауунабиди гээл, үглоогүүр бодохо...

Даяан бисалгалай үедэ хадуужа абаха нэгэдэхи зүйл гээл, хүн түрэлэй эрдэни шухагыг гэршэлэн хэргэжээ...

Тиихэдээ, эрдэни шухаг хүн түрэлэй 18 шэнжэ танда бии гү гэжэ тодорхойлоо аргатай болонот...

Бурханай ном бэлүүлхэ сүлөө танда бии гү? Энэниие мэдэхын тула зэргэсүүлжэ үзэхэ хэрэгтэй...

Кадамба шэглэлэй агуухэ нэгэ багша иигэжэ хэлэдэг хэни: “Таанад энэ адагуусантай өөрыгөө сасуулжа үзөөд, үглөөдэр үхэбэл, баһал иимэ адагуусан боложо түрэхэдөө болохолби гэжэ досоогоо дабтажа байтыг...

Тиимэ болохоллоороо хүнэй бэе оложо түрэнэн бидэнэртэ, мал адагуусанда орходоо, сүлөө сагнай ехэ. Амитан бүхэн гийлынгоо үрни өөрөө хуряадаг гэжээ бээ...

Ехэ гэдэһэтэй аад, хилгаанһан нарин хоолойтойдоо ходоодоо үлэсхэлэн байдаг бэрид боложо түрөө хаа, сүлөө саг танда огто байхагүй...

Тиин сүлөө ушарал бүриддэнэн эрдэни шухаг хүмүүн түрэлэй бусад амитадтай сасуулан, 8 сүлөө, 10 нүхэсэл гэхэ мэтыг тодорүүлжа аргатай байхабди...

Эдэ нүхэсэлнүүд хүн бүхэндэ бии бэнэ юм. Жэһээнэ, америкын ковбойнууд мэтын үе сэгта түрөө хаа, гэдээндэ Бурханай Ном бэлүүлхэ 10 арга нүхэсэл огто үгы юм...

Мүнөөшье сагта гансал мүнгэн тухай ходо хоорэлдээ байдаг газарнууд бии. Юрэнхидөө, алуур, дээрмэ, мүнгэ зөөри тухай саг үргэлжэ бодожо байдаг газарта сүлөө ушарал бүриддэнэн эрдэни шухаг хүн түрэлэй 18 шэнжэ огто үгы...

Тээд энээгээр багшын тайлбари түгэсэхэгүй. Тэрэл 1994 оной сентябрь нарада Тинлэй лала дахин Буряад орондо заларгад, айладалгаа үргэлжэлүүлээн хэн. Эдэ хэһээлнүүдье нь буряадшалгаад, саашан толихообди.

Тээд энээгээр багшын тайлбари түгэсэхэгүй. Тэрэл 1994 оной сентябрь нарада Тинлэй лала дахин Буряад орондо заларгад, айладалгаа үргэлжэлүүлээн хэн. Эдэ хэһээлнүүдье нь буряадшалгаад, саашан толихообди.

Хүн түрэлэй эрдэни шухаг тухай даяан бисалгахаада, ойлгожо абаха хоёрдохи зүйл гээл, хүн түрэлэй удха шанарыг тодорүүлжа ябадал болоно. Хэрбээ эрдэни шухаг хүн түрэлөө бодомжотой сэнээр ашагалаа хаа, энэтнай ойро дүгыншыг...

Хүн түрэлэй удха шанарыг юун бэ гээл, хөморол түбэгүүдэй шалтагаануудыг шэнжэлэн, даяан бисалганай аша туһаар бидэ энэ наһандаа жаргалаа эдлэхэбди...

бурханай боди хотог олохо зоболон, муихагааа сүм хаяха аргатайбди. Энэмнай муухай сээрлэлэнтэй адли Тэрэшэлэн хүн түрэл олохо саггаал сэдхэхэлэйг булангырыг, муухай шүүрдэлдэл, аригхаа архаа болоно бшуубди...

Хойноһоонь дахажа, һүүдэ намнаа хаа, хүсэхэгүйт. Тээд түргэдэһэнэй зэргээр һүүдэ урагшаа дабшаха. Тиихэ орондо гэдэргэ эрьеэд, наран зүг тээшэ ябагты. Энэ ушар үлдөөшье хаатнай, һүүдэ танга хойноһоо дахажал ябахэ Энээндэ адлар һайн, бүхэ хүсэхэүүдье хэхэдэ, зориу жаргаха гэжэ хүсөөшьег хаатнай, жаргал зүдөө эрхэ Тиимэһээ энэ наһанай бидэн боди хотог олохо аргата бшуубди. Хүн түрэлэй эрдэни шухагыг энэ даа.

Түмэрыг алтан болгоо тусхай бодостой хаа, тэрэн таанад эрдэни гэжэ тоолоо һайрхангүй, тон нарина хадагалха, хаа гуаха байга Тээд бодоод үзэгтыг даа. Тиимэһээ үнэтэй шухаг ба даа. Тэрээндэ орходоо хүмүүн эрдэни шухаг түрэл буряад үнэтэй. Юундэ гэхэдэ, сү ушарал бүриддэнэн хүнэй олохоодоо, өөрынгөө сэдхэ сээрлэн хубилжа, Бурхэ боди хотогто жүргэжэ, эхэ амитаниеи жаргуулжа арха болохо ха юмта.

Англи хэлэнһээ Б. ДОНДО аман үгөөр ородто оршуу

ЮРЫН ТҮХЭЛТЭЙ ААД, ОЛДОШОГҮЙ ХОМОР

1994 оной июлин 8-15-да Далай-ламын шажаһан түлөөлөгшө Джемпа Тинлэй бурхан багшын ном хургаал тухай тон тодорхой удхатай аад, дэлгэрэнги лекци хэһээлнүүдые Буряад орондо түрүүлшлэхэ айлдаа хэн. Эгээл эхиндэни Тинлэй багшаэд хэһээлнүүдэй энэ үндэһэнниг болоһон “Үдэр бүрийн даяан бисалгалай уншалгыг” буряад арадта тусгаар зориулан үршөөлэн байна.

Энэ уншалга буряад хэлэндэ оршуулагдажа, “Буян” хуудаланда 1994 оной шилин 29-дэ толилогдон юм. Хайшалжа абахада бэлэн байхын тула уншалга табан хубида хубагдан барлагдаа хэн. “Бунай” үнэһэй олохон уншалгад айлшалажа абаһан уншалгаа аяттайхаанар эхилээд, хабтаһалаад, гунгарбаа соогоо хадагалжа, үдэр бүри уншажа байдаг гэжэ мэдэнбди.

зузааханшыг, үнэтэйхэншыг энэ ном ЗММК-гай дасанда, “Арьяа-Баала” нэгэдэдэ (Ербановой гудамжа, 6, 3-дахь дабхар), Улаан-Удын номой магазиннуудта мүнөөшье худалдагдаһаар. Одоол мүнгээ гамнаха бэнэ, хоморгой шухаг ном бшуу.

Юундэб гэхэдэ, Тинлэй багша өөрынгөө хэһээлнүүдые Бүгдэ Зонхобин “Лам-рим ченмо” (“Боди мүрэй” ехэ зэрэг) гэһэн пангин зохөөдө, 14-дүгээр Далай-ламын айладалгаануудта үндэһэлэн зохөөдоо бшуу. Уншалгаашье тэрэ өөрөө наһаанһаа абаад бэнэжэрхөө бэнэ, харин эртэ урдын Энэдхэг, Түбэдэй мэргэшүүлэй зохоһон зальбарануудһаа түбэрлэн сонгоолоо ха юм. Илангана монголнууд, буряаднуудай дунда мэдээжэ, түрэлхи хэлэн дээрэн урда сагта оршуулагдаһан “Этигэлэй” хэһэгүүд голлон оронхой.

“Үдэр бүрийн даяан бисалгалай уншалга” тухай Тинлэй багшын тайлбари 1994 оной августһаа нара бүри шухуу “Буида” гаража, түрүүлшн хубида (1994 оной июлин 8-15-да) уншагдаһан долоодохи лекцин түгэсхэл мүнөө гараад, һүүлшын лекци саашадаа үшөө хоёр хэһэгээр хэлэгдэхэ.

Гурбан жэл соо дууһахагүй яагаа захигүй хургаал гэһээб гэжэ зариман хэлэхэдэ болохо. Тээд Тинлэй багшын хэлээшээр, Бурхан багшын Номыг һунаагаа хаа, бүхэ дэлхэеи хушаха, харин ашаагаа хаа, алын дээрэмнай багташаха аргатай. Үзэг, бэншэгүй, Бурханай ном тухай дэлгэрэнги мэдээсгүй зарим хүгшэд Бурханда бүхөөр һүзгэлэнэй, шууд сэхээр этигэл ябуулаһанай ашаар сэдхэл тэнюун ажаһуугаад, хойто наһандаа һайхан түрэл олохо бата бэхи үндэһэйуури энэ наһандаа байгуулжа шадана бшуу. Энэмнай буян гээһэ бээ.

Гэхэ зуура ушар ёһо мэдээд һүзгэлэхэдэ, бүришыг туһатай, зальбарал, уншалганай бүри хүсэтэй болодог. Тиимэһээ “Багшаа хүндэлэг”, “Эрдэни шухаг хүмүүн түрэл” гэхэмэтэ зүйлнүүд туһаа Тинлэй багшын айладалгаануудыг дахин дахин нэгээн бисалгажа, уншалгаа бүтээгл. Тиихэдээл ёһотой даяан бисалгал болохо бшуу. Тинлэй багшын манай эндэ айладалгаа

ябуулхадань, өөһэдыгөө дээр болбосоролтойбди гэжэ тоолодог зариман мэтыг мэдэхэтэйади, урдань дуулаа һэмэ гэхэшэлэн шарлахаһаа һанадаг. Заалһаа онсо юумэ бу хүдээгит гэжэ багша таа хэлэдэг. Шэнэ юумэ харахаһаа, сонсоо һанабал, телевизор байхал.

“Оиторгойгоорнидхүүлхэ шэди олгодо тарин танда заажархиһамни гээ хаа, таа мэхэлхэб. Онсо юумэ намһаа бү хүүтэ Түрүүн газар дээгүүр батаар ябаха һүр жэһэн, сэдхэл, зангаа үдэр бүри бүри болгожо, бусад зонтой, гэр бүлэдөө ажаһуужа һурагты. Миһин хургаалэдэ зүйл туһатай байха”, - гэжэ багша номнодо. Ялагар аз хаа, алтан бэнэ. Тинлэй багш айладалгаануудыг түгэсхэл эрдэни шухаг сасуулаһагүй, олоходо хомор нагин гээһэ. Шармарлаһаар шанга баригты. Тиимэһээ эдэ тайлбаринууд үшөөл сагта “Буидамнай” голлон гаража, энэ үдэһаа нэгээн һүзэгшэдыг байсуулжа гэжэ мэдэ

Агуу Илалтын 51 жэл

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ МАРТАГДАХАГҮЙ

- 1945 оной январь нарада Висло-Одерско байлдаан эхилбэ. Манай Белорусска фронт Польшын сэрэгшэдээр нэгдээд, ехэ байлдаанда ороо хэмди, - гээд, дайнай ветеран А. Б. Сельверов хоорогөө эхилнэ.

Манай сэрэгшэд Варшавын ажалшадагй булалгаа дэмжжээ, тэдэниие бэе тээшээ татаха даабаритай бэлэй. Январин 17-до Варшава хото немецүүдэй гарнаа сүлөөлэгдэбэ. Эдэ байлдаануудта онсо габьяатай байһанайнгаа түлөө нүхэр Сельверов Улаан-Одоной орденээр шагнагдаа.

1945 оной майн 2-ой үдэр 48-дахи армин взводой командираар томиогдобо.

- Берлиндэ дүтэлхэ тума бэрхэтэйхэн болохол байһан юм. Нуурин, тосхон, город бүхэндэ хэдэн даххар бүхэлэлгэ эмхидхэгдэнхэй дээрэнхэ газар огторгой хоёрой нэгдэнэн шэнги буудалдаан, бомбо, минэ болон томо снарядуудай тээрэлгын болохоодо, үдэр хүни хоёрые илгаруулхань

бэрхэтэй болоо хэн, - гээд Андрей Будеевич тобшоно.

- 1945 он. Бидэнэр түргэн саг соо Шэньян (Муькен) хото хүрэхэ захиралта абабабди. Танк, машинууд үдэртөө гэрээ носоогоод ябадаг болобо. Юуб гэхэдэ, хүсэтэ техникын бурьюудан шорой тоонон со төөришэхөөр байгаа бшуу. Манай урда Ехэ-Хингаанай дабаан. Японегүүд бидэнэрые энэ дабаае гатаалжа шадахагүй гэжэ һанаһан байгаа ха. Теэд бидэ хура бороотойшые һань, хүндэ хүшэр харгыгаа дабажа шадаа хэмди, - гэжэ нүхэр Сельверов хэлээ хэн.

Андрей Будеевич дайнаа бусаад, Ивалгын аймагай дунда хургуулида багшалаа. Людмила Аркадьевна Андрей Будеевич хоёр Оронгын дунда хургуулида хүндэтэй багшанууд байһан гэжэ хурагдаһын, багшанарын мүнөө халуунаар дурдадаг.

В. БАТОРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Б. Сельверов.

Бүлын архивһаа.

ДЭЛХЭЙН ЭЛДЭБ ҺОНИНУУД

НАНАУТАДХАХА НЮУСА НЭЭГДЭЭ

Бельгнец Лечар гэгшын Африкын Чад нуурһаа холо бэшэхэлэ нэгэ угсаатниие обэорһонһоо хойшо тинимэшые үни болоогүй. Хүгшэн залуугүй хүдэр шанта, шамбай солбон бээтэй, үдхэн гоё үһэтэй, бүхэ шүүдэтэй эдэ хүнүүд эрдэмтэниие ехээр гайхуулһан байна. Юу эндэгбта гэжэ асууадаһь, шулуунууд дээрэ хатаагдажа байһан замагууд руу заагаа ха. Сэбэр уһатай Чад болон Текскэ нууруудта нимэ замаг элбэгээр ургадаг. Хүнэй бээдэ эгзэн тухатай эм домто ургамал иитгэжэ түрүүшынхиес олгодоһон байна. Тэрэ эмнэхэ арга боломжоороо дэлхэй дээрэ нэгдэхэ нуури ээлнэ.

МГУ-гай профессорүүд А. Соловьевой ба М. Ляминий хүтэлбэри дор бүлгэ эрдэмтэд хэдэн жэлэй туршада үсэд нэтэрүү шэнжэлгэнүүдые хэжэ, Россияд нимэ ургамал ургуулаха арга олоһон байна. Иигэжэ "Силат" гэжэ нэрлэгдэнэн шагта эмүүд гаргагдадаг болоо.

ИВЕТТА—МЕРИЛИН МОНРОГОЙ, ДЖОН

КЕННЕДИИНС БАСАГАН

Һаяшаг 32-той француз эхэнэр Иветта Марон харгын аюул усалда орожо, һаһа бараа. Дэлхэйн ямаршы ороц нотагта нимэрхүү ушарнууд болохол байдаг ааб даа. Теэд эндэ онсоһон юуи бэ гэхэдэ... Залуу эхэнэрэй һаһа бараһанай һүүдээр тэрэнэй бодото дээрэ хэн байһанынь мэдэгдээ. Түрэлхэн тухай үнэмшлэгшэ, үргэжэ абаһан тухай документүүдынь Мерилин Монрогой ба Америкийн Президент Джон Кеннединг басаган гэжэ элрхэйһэн байна.

Иветта 1963 оной февралын 19-дэ Мексикэдэ түрэлхэн. Харин 9 һарын урда тээ Мерилин Монро президентдэ зоруулагдаһан концертдэ дуу дуулаһан байгаа. Тэндэ суута дуушан президент хоёр дүгэ танилсаһан байжа болоо ха.

АЖАЛ ХЭЖЭ, НАЛИРЖАЛ ЯБАХАДА, БЭЭДЭ ҺАЙН

Хин будалай (нервын) үбшэн аюулай гэжэ мэдэжэ. Сүлөөгүй ажалтай, үгэ гэбэл буршагануур зантай, түргэн сүхалтай хүнүүд лэ эгзэн түрүүн зүрхэнэй үбшэндэ дайрагдадаг гэнэн бата һанамжа бии. Харин Америкийн Хойто Каролинын Дюка унивэрситэдэи врачнууд нимэ һанамжые буруушааха байна. Тэдэнэр клиникэдэнь хандһан 1489 үбшэнтэнэй (зүрхэеэ үбдээдэг) хойноһоо нарин нягтаар ажаглаһан, адаглаһан, байра байдалынь шалгажа үзэлхэн байха юм. Гэр байрадашые, ажал хүдэмэридоошые аалин намлуу, нэгэл хэм соо байдалтайшуулай олонхин зүрхэеэ үбдээдэг байшоо. Гансал оор тухайгаа бодоод лэ, бэеынгээ амарые хараад лэ байха гэшээ той буруу. Зоной түлөө, золой түлөө оролдожол, ажал хэжэл, һалиржал ябабал, дээрэ ха. США-гай медигүүд энэ туршалгаа үргэлжэууэхэ түсэб табина.

440 РОМАН—400 МИЛЛИОН ХЭНЭГЭЭР

91-тэй Барбара Карленд эды һатай болотороо 440 роман бэшэжэ, мүнөө үсын уран зохиолшодой дунда чемпион гэжэ нэрлэгдээ. Номуудын 400 миллион хэнэгээр хэблэгдэнэн байха юм.

СУУТА ДУУШАД РОССИ ХҮРЭХЭ ГҮ?

Дэлхэйн эгзэн суута дуушад Лучано Паваротти, Пласидо Доминго ба Хосе Каррерас нэгдэжэ, 1996 оной июль һараһаа 1997 оной март хүрэтэр олохон ороноудаар хамтын газарноудта гарахшай. Тэдэнэй Росси хүрэхэнь үшөө мэдэгдээгүй юм ха. Тотгууригүй, хүдгөөтэй байдалтай Россия алгадан тойроодшые гарахань магадгүй.

ҺОНИНУУДАА АБТАБА.

Июнин 22-ой үдэрые Москва-дурасхаалай үдэр болоһонһинь яагаа һайн бэ. Эхээр хожомдожо тоскогдоо гэхээр байна. Турпынь гэхэдэ, хоёрдохи турпын дайнай жэлнүүдтэ совет бултанһаа олон хүнүүдээ аһаан хэмгүй ехэ хохидол үдэрлэдэ ороһон гэжэ зондо буудалгалшыегүй бээ. Иимэ буудалгаа имэ үдэрые үни турпын бичиг болгодо, дайнай газарта турпын жэрэбгүйгөөр үгы болоһон турпын шэнжлэгшэ, плендэ һалагшадаг турпын халуун мүрөөрынь турпын үлэхэ ябуулга гүрэнэй турпын жэлгээтэйгээр хэгдэнэн һаа, турпын эхлэн хүнүүдэй нэрэ обогдорхойлогдоһон байха хэн.

Эдэ мэтын аюулайтэ мэдээсэлнүүдые уншахадаа, хоолойгоо шэнжэрүүлхэн гү, али тэбдэнэн, айһантэмдэг бидэнэр, дикторнүүд, гархаха ёһогүй байгаа бди,—гээд Юрий Левитан бэшэһэн байдаг. Тиигээд бидэнэршые юрын хүнүүд ябаабди, сэрэгэй имэ аюулай тохёолдоходонь, бултандал адли сэдхэлээ хүдэлгэхэ, һанаагаа зобохо, зүрхэеэ үбдэхэ,

һэн гэхэ. Тон иимэ хоолойтой, тон иимээр уншадаг хүниие дайсанай удамаршад бэдэржэ оложо ядахадаа, энэ хүниие хулуужа абаашаад, "дайладалаха сагтай дүүрээ, маанад худар орогты" гэнэн урялтайгаар совет сэрэгшэдтэ ара тээрэнэн хандаха хүсэлэнтэй хэн гэдэг. Тиигэнэнэй һүүлдэ Россия диилэнэн тухайдаа заагагүй Москвагай дикторээр Берлинһээ бүхэ дэлхэйдэ һайрхаха гэнэн һанаатай хэн ха. Юрий Левитаниие хулуужа шадагшадта аяар хоёр мянган немец мунгэ-марк үгтэхэ гэнэн соносхол гаргагдаһан байгаа. Теэд энэ хүн үдэр хүнигүй

ДУРАСХААЛАЙ ҮДЭР

Публицистикэ

һэбдэхэ, айха мэтын мэдэрэл хуул маанадта байгаал ха юм. Хэлтэгы сэдхэлээ дараха, номгоруулха ёһотой болодог хэн. Айһанан гү, али тэбдэнэнэн хүн радиогоор уухилжа, уншаһан болиһонинишые мэдэхын аргагүй байха болоо һаа, бүтэхгүй ябадал болохо байгаа лэ—гэжэ энэ хүн үргэлжэлүүлхэн байна.

Иимэ хэдышые хүндэ байдалай тохёолдоо хадань, энэ артистын бэлиг талаангынь, онсо өөрсэ уянгата хоолойнь дайладажа ябаһан сэрэгшэдтэ, ара талаада хүдэлжэ ябаһан зондо этигэл найдабари түрүүддэг, дали жэгүүр ургууддаг байһан, "наше дело правое, враг будет разбит" гэнэн урьяа зоной сэдхэлэй хүбшэргэ дайрадаг байһан гэе.

Дайнай эхилһээр 115-дахи сүүдхэ ябажа байгаа. "В течение с 14 по 15 октября положение на Западном фронте ухудшилось. Немецко-фашистские войска бросили против наших частей большое количество танков, мотопехоты и на одном участке прорвали нашу оборону..."— иигэжэ 1941 оной намар сэрэгэй мэдээсэлүүд улам улам аюулайтэ болохол байгаа. "Эдэ үдэрнүүдтэ имэ үгэнүүдые дамжуулань сэдхэлээ ехэл хүндэ, хоолой намдуу зохидоор гаража үгэхгүй, гайтай байдаг хэн. "Объявить Москву на осадном положении" гээшые уншаха болохоодо хоолоймнишые, бэемнишые шэнжэржэ байгаа хэн"—гээд энэ диктор тэмдэглэнэн юм.

Тэрэ үедэ бүхэсоюзна радиогоор Юрий Левитан Ольга Высоцкая хоёр сэрэгэй һүүлшын мэдээсэлнүүдые уншадаг хэн гэжэ зондо һануулаа.

Дайнай эсэс харагдажа эхилээ, Россия сэрэг диилдээ гэхэ мэтээр фашис сэрэгэй дарганарай хэды хухилдөөшые һань, совет сэрэгшэд шанта тулгажа, хяа туласалдахадань, Москвагай радиодо хоро шараа бусалдаг

харуулантай ябадаг хэн ха даа. Иимэ аюулайтэ һарануудта Алас-Дурнаһаа, Забайкалһаа, Сибирһээ сэрэгэй эшелонууд баруун тээшээ һубарилдажал байгаа. Амар мүрэнэй эрьһээ баруулжа ошһон сэрэгшэд соо урда Забайкалин олон буряядууд ябалсаһан байдаг. 1942 оной январь нарада тэдэнэрэй нэгэн Минжур Дондоков дайнда орожо ябахандаа, "энэ дайнаа амиды мэндэ гэртээ бусадгт һаа, жаргал хэн ха даа" гэлсэнбди гээд гэртэхиндээ бэшэһэн бэлэй. Хори һанаая алхажа ябаһан энэ хүбүүн баруун фронтдо хоёр жэлһээ үлүү сагта дайладажа, олон удаа шархатаа, аргалуулаад лэ, частыя бусадаг байһан. Гвардин ахалагша сержант зэргэтэй ротын командир тушаалтай ябатаргаа 1944 оной январь нарада һанаһан намтартай.

—Юрэдөө таби гаран жэлдэ хадагалжа ябанаб, юумэ бэшэдэг хүн хадаһини шамда үгэхэмни,—гээд Долгоржаб Доржиевна нютагаа ошоходонни, дүү хүбүүнэйнгээ шаралшаһан, зарим хуудаһанинь хахарһан бэшгүүдые намда һарбайгаа хэн. Младша лейтенант Цыжип Доржиев Сталинградай байлдаанда хахад жэл хүрэхгүй сагта дайладал, сэрэгэй орден, медаль хоёрто хүртөөд, тэрэл онойнгоо декабрь нарада баатарай үхлөөр унаһан юм. "Дайсаниие дараад гэртээ бусахаб" гэнэн хүсэлэнтэй ябаһан хоритой хүбүүн тэрэ газарта хэбтэжэ үлөөл даа. Нютагай хүбүүдэй, аха дүүнэрэй, түрэлхидэй дайнаа эльгэһэн бэшгүүдые хадагалжа байдагби. "Аза талаантай һаа, уулзана бээбди. Заримдаа бүри аргагүй хатуу эрьюүгэ соо орогдоно даа,

Белогородско шэглэдэ танк, авиаци суглуулжа, немец сэрэг довтолгодо ороод, мүнөө хадаа бага намдаад байна. Азатай һаа, уулзана бээбди" гэжэ Эжыдэ ойлуула гэнэн захяатай аха Р. Жугдуроной бэшгэ абһаа хэм. Теэд аза талаанай тэрэ газарһаа бууха гээшынь "одо мүшэдэй тохёолдоһонтой адлирхуу шахуу хэн ха даа" гэжэ һүүлдэ һанаа хэм. "Ваши сын, муж, верный..." иимэ саарһан ерээ хэн даа.

"... Хүүгэдээ һананаб дээ, хэлэхыншые аргагүй..." гэнэн дээрэ дурсагдагша бэшгүүдэй эээдэй зосоонь, сэдхэлэнь яжа үбдэжэ гуниглажа ябаа хэн ха гэжэ элрхэйлэлтэншыегүй. Сэдхэлээ хүдэлгэхөөр имэ удагатай бэшгүүд тухай олоор дурдаад яалайб. Бага хүүгэдые орхөөд, дайнда мордогшодой, тангил инаг басаганайнгаа гарыеншые хүсэд барижа үрдингүй ошһон хонгор залуу хүбүүдэй эдэ бэшгүүдые дахин уншаһан бэлэн бэшэ. Эдэнһүүлын лэ тэмдэгүүд боложо үзэнхэй. Теэд эдэнэрые нэрэ нэрээрн нэрлэжэ, дурасхаалыень мүнхэлжэ шадаагүйбди. Арай гэжэ хэблэгдээ болоһон "Дурасхаалай дэбтер" ("Книги памяти") гэдэг номууд соо, тэрэ тоодо Агын округой, имэ хүнүүдэй булта ороулагданьшегүй, нэрлэгдэнһүүдыншые ехэ адлуутай—имэрхүүд байна.

Хариин дайсадһаа Эсэгэ ороноо ами бэээрэ абарһан хүнүүдэйнгээ дурасхаалые мүртэйгөөр сахижа шадагданагүй гэжэ хэлсэжэл байдагбди. Теэд... Поэдэй хэлэхэнэй ёһоор эдэнэрэй хохимой, тоборог болоһон үнһэнинышые бидэнэрэй нэшхэл, сэдхэлэй хүбшэргые дайрана, сохилуула бэшэ гү гыһынь дабтяа.

Д. ЖУГДУРОВА.

баранар... үдэр... эхээр... зондо... буряа... эдэ... мүн... дайна... гэжэ... бидэ... хэн... аргагүй... бусадаг... үлүү... дайна... бэлэй... мун... элрхэйлэлтэншыегүй... дайна... бэлэй... хэн... дайна... бэлэй...

ЗАНШАЛТА БАЯЛИГАА

Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэлэй, Эрдэм хуралсаалай министерствын үүсхэлээр тогтоон байгуулагдаһан Забайкалийн арадуудай заншалта искусствын лицей 1991 онһоо хойшо Ивалга хууринда хүдэлдэг юм.

Мүнөө жэлдэ лицей арадай мастернуудые-чеканцигуудые, модон дээрэ һиилэгшэдые, үндэһэн буряад хубсаһа оёдог болон гараараа бүд нэхэдэг уран бэлигтэйшүүдые табадахья удаа дараалан хурган гаргаба.

Шалгалтын болохоһоо хэдэн хара урид дүүргэгшэд дипломно хүдэлмэрээ хамгаалхаяа бэлдэжэ эхилээ һэн. Аттестационно комиссин бүридэлдэ дээдын мэргэжэлтэд - Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэлэй президент, Россин арадай уран зурааша Д.Н. Д. Дугаров, Россин габьяата уран зурааша Г.Г. Васильев, Буряад Республикын габьяата уран зурааша Т.Ц. Дашеева гэгшэд хабаадаба.

Комиссин анхарада ялас гэмэ һонор ажал дурдахадаа һэн. Тиин Яруунын Бата Хаптановай шэмэглээн түмэр амһартанууд, Агын Ешин Балдоржиевагай бүтээһэн эхэнэрэй зүүдхэл, Хурамхаанай Юрий Цыденовэй хэһэн эхэнэрэй бүһэ гээд эгээл үндэрөөр сэгнэгдэһэн байгаа.

Ю.И. Карпенкын, Т.В. Ешеевагай модон дээрэ һиилэдэг хурагшад бүтээлнүүдээрээ комиссин гэгшүүдые ехээр хужарлуулаа. Тиихэдэ Оронгын

ҺЭРГЭЭХЭ

Елена Слепнёвада "улаан" диплом барюулагдаба. Тэрэнэй "Байгал" скульптура, "Туалдаан" гэхэн панно лицейн методическа жасада оруулагдажа, ямаршые выставкэ шэмэглэхэ шадабаритай. Хурамхаанай Баяр Павлов "Урга" гэхэн панно болон "Домог" скульптурынгаа түлөө "5" сэгнэлтэдэ хүртэжэ, 4-дэхи разряд абаба. Гадна Оронгын Анна Иванова Александр Патрин хоёр, Хойто-Байгалай аймагай Леонид Раднаев гэгшэд баһал гоё бүтээлнүүдээрээ шалгалта абагшадые баясуулаа.

Буряад Республикын габьяата уран зурааша Татьяна Цыреновна Дашеевагай хүтэлбэри дороз жэлэй туршада басагад гараараа бүд нэхэхэ мэргэжэлдэ амжалтагай түгэс хураһан байна. Тэдэ мориной ба сарай дэлһээр бүтээһэн гоё гэгшын гобеленүүдые харуулба. Тиймэ уран бүтээлнүүд ямаршые байра шэмэглэхэ байна. Тээд тэрэниие бүтээжэ шадаха зон тон үсоон. Баргажанай Алтына Гомбоевагай бүтээһэн гобелен хүнэй зүрхэ сэдхэл хүдэлгэнэ. Сэлэнгын Елена Поспеловагай "Сэлэнгын эрьбэдэ" гэхэн гобелен мүн лэ һайшаадаа хүртөө һэн.

Үндэһэн буряад хубсаһанай оёгшод баһал амжалтагайгаар аттестаци гараба. Тэдэ басагад гуталһаа малгай хүртэгэр өһөдөө оёно. Тиихэдэ урданай маягаар, тон гоёор бүтээһэн байха юм.

Оёдолшодой дундаһаа Агын Дарима Цыденова Цыремжит Батоева хоёр, Яруунын Дарима Бандеева, Сэлэнгын Баярма Доржиева, Хэжэнгын Будама Будаева гэгшэд эрхим

сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Хүнгэн плати оёдог басагадай дүй дүршэл, шадабари жэлһээ жэлдэ дээшлэхэ. Ивалгын Светлана Белоколодова, Сэлэнгын Светлана Бутусина, Галуута-Нуурай Настя Чебунина, Хориин Людмила Асташова гэгшэдэй ажалые мүн лэ тэмдэглэмээр.

Тиин 18 басаган эндэ хуралсаала үргэлжэлүүлжэ, саашадаа эсхэгшэ мэргэжэлтэй болохо юм.

Нёдондо жэлһээ эхилжэ, тус лицейдэ шэмээшгүүдэй заншалта хубсаһа оёгшодые хургадаг болонхой.

Мүнөө жэлдэ лицей түгэсхэгшэдэй ажал республикын, бүхэроссин, уласхоорондын выставкэнүүдтэ хабаадажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Мүнөө үедэ лицейнхид Кипртэ үнгэргэгдэхэ выставкэдэ хабаадахаяа түхээрнэ.

Һүүлшын хонхо жэнгиржэ, хургуулаа дүүргэһэн залуу урашуул Буряадай, Шэтын, Эрхүүгэй элдэб нотагуудаар таража, Забайкалийн арадуудай заншалта һэргээхэнь гээшэ. Тэндэнь хуралсаалай, соёлой таһагууд али болохоор дэмжэжэ, туһалалсадаг хаань, ехэл таатай байгаа.

А. КУПРИЯНОВ,
Забайкалийн арадуудай
заншалта искусствын лицейн
директор.

ТҮРЭП ОРОНОО СУУРХУУЛАН

Атлантанда үнгэргэгдэхэ Олимпиин наадануудта бүхэдэлхэйн бэлигтэй артистнар шоу концерт харуулха юм. Буряадай залуунуудай хатарай "Сэлэнгэ" ансамблин видеоклип хаража, тус нааданай эмхидхэлэй комитет Олимпиин нааданай үедэ бэлиг шадабарьяа харуулхыень уриһан байна. "Сэлэнгэ" ансамбльтай Буряад Республикын габьяата артистка Софья Данзанэ, "Магтаал" гэхэн фольклорно ансамблин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ

Алла Балдаева, мэдээжэ барилдаашан, СССР-эй спортын мастер Бата Дашинамжилов гэгшэд июлин 14-дэ Хойто Каролина штат ниидээ.

Бата Дашинамжилов дүрэ буляалдалгын барилдаагаар амжалта туйлахаһаа гадна, аялга дуунуудые ульгым һайханаар эдэлүүлдэг. "Магтаал" ансамбльтай хари гүрэнүүдээр гастрольдо ябахандаа, олоной һайшаалаар тусхай шангуудта хүртэһэн байгаа. Уласхоорондын

фестивалиин үедэ гүйсэдхэһэн "Энэрхы сэдхэл" гэжэ дууень бүхэдэлхэйн арадай соёлой жасада бршэжэ абаһан байна. Хальмаг арадай Батын тала нүхэр болохо Владимир Каруевай түүрээһэн "Жангар" эпосэй хэһэг мүн лэ тэрэ жасада оруулагданхай. Эдэнэр Каролина штатай хотонуудаар буряад арадынгаа хатар наада харуулжа, августын эхээр шотагаа бусаха юм.

В. БУДАЕВ.

МАНАЙ ДУУШАД – АВСТРИДА

Манай республикын оперно театрай дуушад бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Тээмэндэ манай бэлигтэй залуу дуушад Татьяна Шойдагаева, Елена Шараева гэгшэд Австриин Бельведер хотодо болоһон дуушадай уласхоорондын фестивалда хабаадажа ерээ.

Бүхы дээрээ 150 дуушад энэ фестивалда хабаадаһан байна.

Россиһаа хамта дээрээ 20 дуушад ошобо. Эндэ гансашье оперно дуушан бэшэ, мүн опереттын дуушад баһал хабаадалсаа.

"Энэ олоной хабаадалгатай фестивалда дуушадта оройдоол 3 шан олгогдоо. Дан үсоон шан байгаа. Эндэ хабаадаһанһынь болоо гэлдээд бусаабди" - гэжэ Т. Шойдагаева Е. Шараева хоёр хоорэнэ.

Иимэ ехэ фестивалиин жюридэ Россин түлөөлэгшэдэй үгы байһаниинь голхормоор. Тэдэнэй байгаа хаань, үрэ дүн ондоохоноор гаргагдажа, манайшые дуушад шагнагдаха байгаа аалам?!

Н. ДЫМБРЫЛОВА.

XXVI Олимпиин нааданууд ХҮЛЕЭГДЭЭГҮЙ УШАРНУУД

(Телевизорэй экранһаа хэгдэһэн репортаж)

Холбоото Штадуудай зүүн-урда хубидахи Джорджи штатай хотодо үнгэргэгдэжэ байһан XXVI Олимпиин нааданууд хахадта тамаралгын бассейн соо, урилдаанай харгы болон ринг дээрэ, атлетикын танхим соо тэмсэл улам шангадажа, Олимпиин наадануудай чемпион болохо гэжэ урда тээнь багсаамжалтан хүнүүд урагшагүйдэнэ, шэнэ нэрэнүүд тодорно, хүлээгдэһэн ушарнууд тохёоддоно.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭЭР мурьсөөн харагшадай анхарал татаһан хонирхол үүсхэдэг гээшэ. Эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй дүтын зайда урилдалгаар американ атлетүүд ходоодоо шахуу туйладаг, үгышые һаа, шангай хууринуудые эзэлдэг байһан юм. Удаада эрэшүүлэй дунда 100 метрэй зайда урилдаанда хүлээгдэһэн ханаа заяанда ороогүй ушар тохёоддобо. Эндэ американ түүрүүшынхэе медальгүй үлэбэ бшуу. Канадын спринтер 9,84 секунда соо энэ зайе гаталжа, олимпискэ чемпион болохоһоо дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо.

Тиихэдэ спортын бусадшые зүйлнүүдээр хүлээгдэһэн ушарнууд болоно.

Эхэнэрнүүдэй дунда **марафной** зайда урилдалгаар мурьсөөн 86 хүн хурдан сүлхээ туршаба. Эндэ дүрбэн жэлэй урда Барселондо хотодо үнгэргэгдэһэн XXV Олимпиин наадануудта ивалга туйлаһан Россин сууга спортсменка Валентина Егорова (Чебоксары) һүүлшын километр хүрэтэр түүрүү хуури эзэлжэ ябаа. Зүгөөр тэрэнэй эсэжэ, халта удаархадань, Кениин түлөөлэгшэ Фотос Руба тэрэниие ахижа, 42 километр 195 метрые буланһаа түрэг гаталһан байха юм. В. Егорова энэ удаада мүнгэн медалаар шагнаһан.

10 километрэй зайда **спортивна гэшхэдэлээр** мурьсөөн түүрүүшын километрһээ Россин командын гэгшүүд Елена Николаева Ирина Станкина гэгшэд урагшаа гараа һэн. Барселондо мунгэн медалаар шагнагдаһан, нёдондо жэл Швейциин Геттерборг хотод үнгэргэгдэһэн дэлхэйн чемпионатта хүрэл медальда хүртэһэн наһатай Е. Николаева (Чебоксара) 10 километрые 41 минута секунда соо гаталжа, алтан медалаар шагнагдаһан байна. Энэ жэлдэ Чувашай бэлигтэй бэрхэ спортсменкын ехэ амжалта гээшэ. Наһанайнь нүхэр Анатолий Семёнович Николаев тэрэниие хууриг хоридог юм. Нёдондо жэл дэлхэйн чемпиной нэрэ солодо хүртэһэн Саранск хотын 19-тэй хүнгэн атлет Ирина Станкина энэ удаада урилдаанай дүрим эбдэжэ, мурьсөөнһөө гаргагданшоо. Италийн тай спортсменка Елизавета Перроне илагшаһаа 27 секундаар гаргал хоёрдохой хуури эзэлбэ. Хитадай командын гэгшүүд Ванг болон гэгшэд удаадахи хууринуудта гараа. Манай ороной суглуулагдан командын гэгшүүн Елена Грузинова эрхим арбанай тоодо ороһон байха юм.

Эрэшүүлэй дунда үндэрые харайлгаар мурьсөөн илангана шав тэмсэдэ үнгэрбэ. Польшын атлет Артур Пагтикэ 2 метр сантиметр үндэрые харайжа, урагшаа гараба. Уданшэбгүй США-түлөөлэгшэ Чарльз Остен энэ үрэ дүнгыень 2 сантиметрээр үлүү иалта туйлаа. Амжалтаараа урмашаһан американ атлет дэлхэйн рекордһоо дээшэ 2 метр 46 сантиметр харайхые һэдэбэ, урагшагүйдэһэн байха юм.

XXVI Олимпиин нааданууд эмхидхэл муутгай, Олимпиин гуримда таарахагүй үйлэ хэрэгүүд үүдхэгдэнэ, гэжэ дэлхэйн ороноудай телевизионно компанинууд дамжуулаа, ехэ ехэ газар журналнууд мэдээсэ. Июлин 28-най һүни олимпискэ парад гутамшаг муухай харата хэрэг үүдхэгдэжэ, ехэ тэһэрэлгэ болон хүн наһа бараһан, 110 хүн шархатаһан байха юм. Энэ харата үүдхэгшые элирүүлхэдээ, саазалха хэрэгтэй гэжэ США-гай грегс Бил Клинтон эрид шангаар мэдүүлээ.

Боксоор мурьсөөндэ Грузиһаа Коба Гоголадзе, США-һаа Уэлс, Кубаһаа Ариел Эрнандес, Россиһаа Александр Лебе Альберт Пакеев, Эдуард Захаров гэгшэд оһөд өһөд шэгнүүртэ илажа, түгэсхэлэй нааданай дүрбэнэй нэгэ хубидагара байха юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ.</p> <p>РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕКТИВ: С.Д. РИПЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б.М.Ж. ЖИГЖИТОВ (харюусалгата секретари), Р.Б. ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентын ба Правительствын аппараты), Д.Д. СУИДАРОН. (Буряад Республикын Арадай Хурал), тѳѳагуудыѳ даагшад: Г.Х. ДАШЕЕВА, Ц.Ц. ДОНДОГОЙ, С.Д. ОЧИРОВ, Т.В. САМБЯЛОВА В.Л. ПИПТАЕВ. (хэблэхтэй директор).</p>	<p>Манай адрес:</p> <p>670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвиллин үйлэ, 23. "Буряад үнэн" газетын редакци.</p>	<p>Газетэ хэблэхтэй: 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 3772. Хэблэлдэ тушаагдаһан сар 17.00.</p>	<p>"Республиканска типографи" гэгшэ АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 7815.</p>
<p>Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретарини - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: нийтэлгын - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальнэ-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21. (даагшань), 2-57-41, 42-19; Закаменска - 30-61.</p> <p>"Бурятия" хэблэхтэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.</p>			